

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

7/2234 -3-
SÖRELİDİR 595

SAYI : B.02.0.007/1867
KONU :

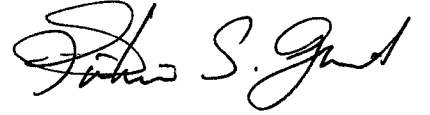
ANKARA
4.7.2000

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: TBMM Başkanlığı'nın, 22.06.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2234-6064/14599 sayılı yazısı.

Antalya Milletvekili Sayın Zeki OKUDAN'ın, Bakanlığima tevcih ettiği, 7/2234-6064 Esas No'lu yazılı soru önergesi cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof.Dr.Şükrü S.GÜREL
Devlet Bakanı

Ek: 1 (2 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği :
TBMM Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN MEHMET ZEKİ OKUDAN'IN
7/2234-6064 ESAS NOLU SORU ÖNERGESİ**

SORULAR :

- 1- Isparta'da bulunan Keçiborlu Kükürt Fabrikasının kapatılma nedeni nedir?
- 2- Türkiye'nin kükürt ihtiyacı nasıl karşılanmaktadır?

CEVAPLAR :

1- Isparta İline 45 km. mesafede bulunan Keçiborlu İlçesindeki kükürt sahalarından saf kükürt üretim çalışmaları 20.yüzyılın ilk yıllarında başlamıştır. Kurtuluş savaşından sonra İtalyan-Fransız ortak kuruluşu olan İttihadi Maadin Şirketince verilen kükürt işletme imtiyazı, yükümlülüklerin yerine getirilmemesi üzerine Sümerbank ve İş Bankasının ortak olduğu anonim şirkete devredilmiştir. 1935 yılında kurulan Teşekkülümüz 1936 yılında Sümerbank, 1943 yılında İş Bankası hisselerini satın alarak kükürt üretmek, satmak, gerektiğinde ithal etmek ve kükürt ile ilgili sanayiye kurmak gibi amaçlarla kendine bağlı olarak Mahdut Mesuliyetli Keçiborlu Kükürt İşletmesi Müessesesini kurmuştur.

Kuruluş amacına uygun olarak 45.000 ton/yıl saf kükürt üretim kapasitesiyle uzun yıllar faaliyetlerini sürdüren Müessesemiz;

- Yapılan maden arama çalışmaları ve en son 1987-1991 Master Arama Projesi çalışması sonucunda cevher rezervinde önemli bir artış sağlanamaması,

- Yeterli cevherin olmaması, ocakların eski olması ve ağır madencilik şartlarının, ocaklarda mekanizasyona yönelik yatırımlara elvermemesi nedeniyle mekanizasyona gidilememesi, tamamen insan gücü ile çalışıldığından üretim maliyetinin düşürülebilmesi, üretim verimliliğinin arttırılamaması,

- Ocaklarda, kükürt cevherinin kendiliğinden yanması şeklinde oluşan yangın tehlikesi dolayısı ile dolgu sistemiyle çalışma zorunluluğu gibi nedenlerle işgücü veriminin arttırılamaması, malzeme tüketimlerinin fazla olması, tüvenan cevher maliyetinin devamlı yükselmesi,

- Uygun tenör ve miktarda beslenemeyen flotasyon ve rafinasyon tesislerinde maliyetlerin artması, tesislerin ekonomik ömürlerinin dolmuş olmasının getirdiği teknik sorunlar,

- Maliyetlerin devamlı yükselmesine karşılık satış fiyatlarında bir gelişme olmaması, sinai satış maliyeti 450-500 \$'a ulaşan saf kükürte karşılık, diğer ülkelerden petrol kökenli kükürtün Türkiye'de liman teslimi 50-55 \$ fiyatla satılması, ayrıca ithalatının serbest ve kolay olması,

- Düşük fiyatlı ithal kükürt ve petrol rafinerilerinden yan ürün olarak üretilen saf kükürt ile rekabet edilememesi ve satış miktarlarının giderek azalması yanında (örneğin saf kükürt satışımızın 1991 yılında % 71, 1992 yılında % 72'sini alan ve sentetik iplik imal eden Yarpet A.Ş. Petkim Yarımca Tesisleri sentetik iplik üretim ünitesini 1992 yılı sonlarında kapatmıştır.) birim maliyet ve ortalama stok maliyetinin yaklaşık % 20'si oranında belirlenen fiyatlarla satış yapılması,

Nedenlerinden dolayı rantabilitesini kaybetmiş, alternatif üretim imkanları bulunamamış, kaynak tüketen bir kuruluş olmuş ve zararlılığının yıllar itibariyle artması nedeniyle de (1990-1994 yılları arası toplam zarar 628.067 milyar TL., 1993 yılına deflate edilmiş zarar 911.420 milyar TL.) faaliyet dönemlerinde katma değer yaratamadığı gibi, milli ekonomiye katkısı negatife dönüşmüştür.

Müessese darboğazını aşmaya ve zarar azaltmaya yönelik olarak; tüvenan cevher üretimi yapılan ocaklardan düşük tenörlü rezerve sahip Kokardere açık ocağı faaliyetleri 1993 yılında durdurulmuş, rezervi biten Kumludere ocağı ise kapatılmıştır. Ayrıca, saf kükürt üretim tesislerinden flotasyon I tesisi 1990, flotasyon II ve direk izabe tesisleri ise 12.09.1993 tarihinden itibaren durdurulmuştur.

Doğal cevherden elde edilen saf kükürt satış fiyatlarının petrol rafinerilerinde rafine artışı olarak elde edilen rafine saf kükürt satış fiyatları ile rekabet şansının bulunmadığı ve mevcut durumda bu hususun devam edeceği dikkate alındığında Keçiborlu Kükürtleri İşletmesi Müessesesinin zararının ve dolayısıyla kaynak tüketiminin azaltılabilmesi için 31.12.1994 tarihinden itibaren Müessese Müdürlüğü ünvanının kaldırılarak, Keçiborlu Maden Müdürlüğü ünvanı ile 1.1.1995 tarihinde Etibank Antalya Elektrometalurji Sanayi İşletmesi Müessesesine, 31.7.1995 tarihi itibariyle Etibank Emet Kolemanit İşletmesi Müesseselerine bağlanmıştır.

Adı geçen işletme, çeşitli alternatifler gözönünde bulundurularak ekonomiye kazandırılması araştırılmış ancak yapılan tüm çalışmalara rağmen yakın ve uzun vadede ekonomiye kazandırılmayacağı, karlı ve verimli çalıştırılmayacağı tespit edildiğinden sürekli kaynak tüketerek ekonomiye yük olduğu gözönüne alınarak kapatılması için 29.04.1999 tarih ve 45/1 sayılı Teşekkül Yönetim Kurulu Kararı alınmıştır. 8.3.2000 tarih ve 2000/T-10 sayılı Yüksek Planlama Kurulu Kararı ile de Keçiborlu Maden Müdürlüğü ismi Eti Holding A.Ş. Ana Statüsü ekindeki teşkilat şemasından çıkarılmıştır.

1993 yılında üretimi durdurulan işletmenin, makine ekipmanı, yedek parça ve personelinin büyük kısmı bünye içinde dağıtılmış aynı şekilde binaların çoğunluğu belediye, üniversite ve askeri birliklere devredilmiştir.

2- Türkiye'nin kükürt ihtiyacı İpraş, Aliğa ve Orta Anadolu Rafinerilerinden elde edilen saf kükürt ile her cins ve ebatta ithal edilen kükürtle karşılanmaktadır. Halen Türkiye talebinin ¾ ünden fazlası genellikle doğal kükürt üretiminden daha ucuz olan rafineri yan ürünü olarak elde edilen saf kükürt ile karşılanmaktadır. Saf kükürt ithalatında Suudi Arabistan, İran ve Abudabi gibi ülkeler ilk sırayı almaktadır.